

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1963-1964.

23 JANVIER 1964.

Projet de loi portant approbation de la Convention portant création d'une Organisation européenne de recherches spatiales, du Protocole financier annexé à cette Convention et de son annexe, et du Protocole relatif au financement de l'Organisation, signés à Paris, le 14 juin 1962.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. **MOREAU DE MELEN.**

MESDAMES, MESSIEURS,

L'organisation européenne de Recherches spatiales, dite Esro, qu'a créée la convention du 14 juin 1962, a pour but d'assurer et de développer, à des fins exclusivement pacifiques, la collaboration entre Etats européens dans le domaine de la recherche et de la technologie spatiales.

L'exposé des motifs (pages 2 et 3 du document 348) énumère les raisons qui rendent ces études intéressantes pour les pays qui les entreprennent. Aux Etats Unis par exemple, 3.000 produits ont vu le jour grâce aux exigences spéciales de cette recherche. Celle-ci doit faire appel notamment à l'automatisation et à la télécommande qui, comme le dit le Gouvernement, « deviendront des procédés de fabrication communé-

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Struye, président; Baron Nothomb, Chot, Dekeyzer, de Stexhe, De Winter, Gillon, Leynen, Motz, Orban, Rolin, Van Houtte et Moreau de Melen, rapporteur.

R. A 6551.

Voir :

Document du Sénat :

348 (Session de 1962-1963) : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1963-1964.

23 JANUARI 1964.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor ruimteonderzoek, van het bij het Verdrag behorend Financieel Protocol, en zijn bijlage, en van het Protocol betreffende de financiering van de Organisatie, ondertekend te Parijs, op 14 juni 1962.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. **MOREAU DE MELEN.**

DAMES EN HEREN,

De Europese Organisatie voor ruimteonderzoek, Esro genoemd, die werd opgericht bij het verdrag van 14 juni 1962, heeft ten doel de samenwerking tussen de Europese Staten op het gebied van het ruimteonderzoek en de ruimtevaarttechniek, uitsluitend voor vreedzame doeleinden, tot stand te brengen en te bevorderen.

In de memorie van toelichting (blz. 2 en 3 van het Gedr. St. n° 348) worden de redenen opgesomd waarom deze studies belangwekkend zijn voor de landen die ze ondernemen. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld werden 3.000 produkten uitgevonden dank zij de bijzondere eisen van dit onderzoek. Want hierbij moet o.m. een beroep worden gedaan op de automatisering en de telegeleiding die, zoals de Regering zegt, « over

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Struye, voorzitter; Baron Nothomb, Chot, Dekeyzer, de Stexhe, De Winter, Gillon, Leynen, Motz, Orban, Rolin, Van Houtte en Moreau de Melen, verslaggever.

R. A 6551.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

348 (Zitting 1962-1963) : Ontwerp van wet.

ment employés dans la plupart des industries de l'avenir ».

Or le seul moyen, pour les Etats européens, de pouvoir mener cette recherche assez coûteuse est de mettre leurs ressources en commun et de s'atteler ensemble à la tâche. C'est ce qu'ont fait, outre la Belgique, l'Allemagne, l'Autriche, le Danemark, l'Espagne, la France, l'Italie, la Norvège, les Pays-Bas, la Grande-Bretagne, la Suède et la Suisse.

Les résultats scientifiques des expériences entreprises par l'Organisation seront publiés ou rendus généralement accessibles de toute autre façon.

Les Etats membres faciliteront les échanges de spécialistes.

L'Esro peut étudier et construire des charges de fusées-sondes, des satellites et des sondes spatiales et procurer des véhicules de lancement.

Elle construira d'abord un centre européen de Technologie, un laboratoire de recherches, des installations pour le lancement des fusées-sondes; un Centre de données et des stations de localisation, de télémessure et de télécommande.

L'exposé des motifs énumère à l'avant dernier alinéa de la page 3 les sièges des différents centres projetés. Aucun n'est prévu en Belgique.

Votre Commission a donc prié le Gouvernement de lui dire quelle était la part de la Belgique dans l'organisation. En réalité, les premières données fournies par l'exposé des motifs ont été précisées et complétées depuis lors. Tout d'abord un groupe du professeur Swings de l'Université de Liège définira les expériences à réaliser par l'intermédiaire du satellite. Un contrat de préétude pour le dessin d'un satellite est sur le point d'être conclu avec la Belgique. Son exécution sera, paraît-il, très intéressante.

Enfin une des quatre stations relevant du centre de technologie pour la préparation des charges spatiales, l'étude et la construction de satellites (Estec), sera installée très probablement en Belgique.

Bref, notre pays est en train de prendre une part importante dans l'activité de l'organisation.

Les contributions financières des Etats membres sont calculées selon les méthodes indiquées aux articles XII de la convention et V du Protocole financier.

Le barème relatif aux trois premiers exercices est fixé à l'annexe de celui-ci. La Belgique intervient pour 4,21 % dans les dépenses. Ces proportions sont établies en fonction du revenu national net.

Ce taux est supérieur à celui de l'Eldo, qui est de 2,85 %, mais dans cette dernière organisation, la Belgique a vu sa contribution dans le programme initial réduite d'un tiers. C'est ce qui explique la différence.

het algemeen in de meeste industrieën in de toekomst gewone fabricageprocedures zullen worden ».

De enige mogelijkheid voor de Europese Staten om dit vrij dure onderzoek te kunnen uitvoeren is dat zij hun middelen samenbrengen en gezamenlijk deze taak aanpakken. Dit nu werd gedaan door België, Duitsland, Oostenrijk, Denemarken, Spanje, Frankrijk, Italië, Noorwegen, Nederland, Groot-Brittannië, Zweden en Zwitserland.

De wetenschappelijke resultaten van de door de Organisatie uitgevoerde proefnemingen zullen worden gepubliceerd of op andere wijze algemeen toegankelijk gemaakt.

De Lid-Staten zullen de uitwisseling van specialisten vergemakkelijken.

De Esro kan nuttige ladingen van sondeerraketten, satellieten en ruimtesondes ontwerpen en vervaardigen, en lanceervoertuigen verschaffen.

Zij zal allereerst een Europees centrum voor ruimtevaarttechniek oprichten, alsmede een laboratorium voor wetenschappelijk onderzoek, installaties voor het lanceren van ruimtesondes, een Centrum voor het verwerken van meetgegevens en volg-, vermeting- en afstandsbedieningstations.

In de memorie van toelichting worden, in het voorlaatste lid van blz. 3, de zetels van de verschillende geplande centra opgesomd. In België komt er geen zetel.

Uw Commissie heeft derhalve de Regering verzocht haar mede te delen wat het aandeel van België in de organisatie is. De eerste gegevens, vervat in de memorie van toelichting, werden inmiddels nader omschreven en aangevuld. Een groep van professor Swings van de Universiteit te Luik zal allereerst vaststellen welke proefnemingen door middel van de satelliet moeten worden verricht. Een overeenkomst inzake voorstudie van het plan voor een satelliet staat op het punt te worden afgesloten met België. De uitvoering ervan zal, zo schijnt het, zeer interessant zijn.

Een van de vier stations ten slotte die behoren tot het Centrum voor Ruimtevaarttechniek, zal zeer waarschijnlijk in België worden gevestigd, met het oog op de voorbereiding van ruimteladingen, de studie en de bouw van satellieten (Estec).

Kortom, ons land is goed op weg een belangrijk aandeel te nemen in de activiteit van de organisatie.

De financiële contributies van de Lid-Staten worden berekend volgens de methoden die zijn aangegeven in de artikelen XII van het Verdrag en V van het Financieel Protocol.

De schaal betreffende de eerste drie dienstjaren is vastgesteld in de bijlage van dat Protocol. België draagt voor 4,21 % bij in de uitgaven. Deze verhoudingen worden bepaald op grond van het netto nationaal inkomen.

Dit percentage is hoger dan voor Eldo, waar het 2,85 % bedraagt, maar in de laatstgenoemde organisatie werd de Belgische bijdrage in het oorspronkelijke programma met 1/3e verminderd. Vandaar het verschil.

La contribution de la Belgique s'élèvera à environ 160 millions de francs pour les 3 premières années et 631 millions pour les 8 premières années.

La structure de l'organisation est assez semblable à celle de l'Eldo, mais plus simple encore.

En ce qui concerne les privilèges et immunités des agents et représentants, votre commission renvoie à ce qu'elle a déclaré à ce sujet dans son rapport sur l'Eldo, adopté au cours de la même séance. (Doc. Sénat n° 109, session 1963-1964).

En ce qui concerne les différends, l'article 16 dispose qu'ils seront soumis à la Cour internationale de Justice, à moins d'accord sur un autre mode de règlement.

Un membre, suivi par l'ensemble de la Commission, fait à ce sujet les observations que voici :

1° pourquoi prévoir ici la compétence de la Cour internationale et pas à propos de l'Eldo ?

2° si l'Organisation est partie au litige, la Cour ne pourra d'ailleurs pas le trancher.

Il eût donc été préférable d'adopter les mêmes dispositions pour les deux organisations en réservant la compétence de la Cour pour régler les différends entre Etats, et un arbitrage semblable à celui de la convention Eldo pour le cas où l'organisation elle-même serait partie au différend.

Votre Commission émet le vœu que dorénavant le Gouvernement s'inspire de ces suggestions.

L'intitulé du projet a été modifié par le Conseil d'Etat. Nous ignorons quel il était originairement, les documents ne reproduisant jamais l'avant projet soumis au Conseil, ce qui est regrettable.

Il est à présumer que ce haut collège a désiré que tous les protocoles et annexes dont l'approbation est demandée, soient visés dans l'intitulé du projet. Cette exigence n'est-elle pas exagérée ? C'est l'article premier ou unique qui doit être complet à cet égard. Point n'est besoin, à notre sens, d'alourdir l'intitulé en citant tous les protocoles et actes annexés.

Votre Commission souhaite que dorénavant le Gouvernement en fasse la remarque au Conseil et elle propose l'intitulé suivant :

« Projet de loi portant approbation de la Convention créant une Organisation Européenne de Recherches spatiales ainsi que de ses annexes signées à Paris le 11 juin 1962. »

La Commission a approuvé le projet et le rapport à l'unanimité.

Le Rapporteur,
H. MOREAU DE MELEN.

Le Président,
P. STRUYE.

België's bijdrage zal ongeveer 160 miljoen frank belopen voor de eerste drie jaren en 631 miljoen voor de eerste acht jaren.

De structuur van de organisatie vertoont veel gelijkenis met die van Eldo, maar is nog eenvoudiger.

Met betrekking tot de voorrechten en immunititeiten van de ambtenaren en vertegenwoordigers, verwijst uw Commissie naar hetgeen zij in dit verband verklaard heeft in haar verslag over Eldo, dat tijdens dezelfde vergadering is aangenomen (Gedr. St. Senaat n° 109, zitting 1963-1964).

Wat de geschillen betreft, bepaalt artikel 16 dat zij zullen worden voorgelegd aan het Internationaal Gerechtshof, tenzij de Lid-Staten overeenstemming bereiken over een andere regeling.

Een commissielid, bijgevallen door alle andere commissieleden, maakt in dit verband de volgende opmerkingen :

1° waarom hier wel, en voor Eldo niet, voorzien in de bevoegdheid van het Internationaal Gerechtshof ?

2° indien de Organisatie partij is bij het geschil, kan dit toch niet door het Hof beslist worden.

Het ware dus verkieslijk geweest dezelfde bepalingen aan te nemen voor beide organisaties, het Hof bevoegd te verklaren voor de geschillen tussen Staten en te voorzien in een soortgelijk scheidsrechterlijk beding als dat van het Eldo-Verdrag, ingeval de organisatie zelf bij het geschil partij zou zijn.

Uw Commissie spreekt de wens uit dat de Regering voortaan met deze opmerkingen rekening zal houden.

De Raad van State heeft het opschrift van het ontwerp gewijzigd. Wij weten niet hoe het oorspronkelijk luidde, aangezien een voorontwerp nooit in de gedrukte stukken verschijnt, wat jammer is.

Wij kunnen gissen dat de Raad alle protocols en bijlagen, waarvan de goedkeuring wordt gevraagd, in het opschrift van het ontwerp wilde zien voorkomen. Is dit niet te veel geëist? Immers, alleen het eerste of enige artikel moet in dat opzicht volledig zijn. Maar naar ons oordeel is het niet nodig het opschrift uit te spinnen door er alle protocols en bijlagen in te vermelden.

Uw Commissie wenst dat de Regering de Raad van State daarop zal wijzen en zij stelt het volgende opschrift voor :

« Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek en van de bijlagen, ondertekend te Parijs, op 14 juni 1962 ».

Het ontwerp en dit verslag zijn met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
H. MOREAU DE MELEN.

De Voorzitter,
P. STRUYE.